

Psykologiliiton lausunto: Lukiolain uudistaminen OKM046:00/2017

Esityksessä uudeksi lukiolaiksi on paljon hyvää.

Muutokset tukitoimien ja ohjauksen lisäämiseksi ovat tärkeitä. Nyt esityksestä jää kuitenkin mielikuva, että kaikki toteutuisi lähinnä opinto-ohjauksen lisäämisellä. Tämä ei ole mahdollista. Kuten tekstissäkin mainitaan, uupumus on lukio-opiskelijoilla yleistä. Uupumus liitettiin lähinnä paineisiin ja epä tietoisuuteen jatko-opinnoista ja uravalinnoista. Stressi, motivaation puute, motivaation rakenne sekä monet muut paine- ja kuormitustekijät aiheuttavat uupumusta ja mielialaongelmia. Myös lukiolaisilla on elämänhallintaan ja mielenterveyteen liittyviä ongelmia ja avun tarvetta entistä enemmän. Oppilailla, joilla on merkittäviä puutteita oman oppimisen arvioinnissa ja opiskelutaidoissa, on usein myös muita vaikeuksia. Pelkällä opintojen ohjauksella ei pystytä tähän vastaamaan.

On tuotava esille myös psykologin palvelut, mm. koulu- ja opintopsykologit sekä te-toimistojen psykologit (ammatinvalinta ja uraohjaus). Opiskeluhuollon psykologeista on oltava vähintään maininta kohdissa 26 ja 28 osana oppimisen tuen järjestämistä ja suunnittelua.

- 26 § voisi olla ennen viimeistä lausetta esimerkiksi lisäys ”Mikäli opiskelija tarvitsee opintojensa aikana tukitoimia, esim. erityisopetuksen ja/tai opiskeluhuollon ohjausta, tulisi henkilökohtainen opintosuunnitelma laatia moniammatillisesti yhdessä ko. ammattihenkilöiden kanssa tai heitä konsultoiden.”
- 28 § hämmästyttää, että ”erityisopetus ja muu oppimisen tuki” ei pidä sisällään psykologin palvelua, vaikka nimenomaan siellä oppilaitoksen psykologin painopisteen pitää olla.
- Esimerkiksi kakkoskappaleen jälkeen voisi olla oma kappale opiskeluhuollon tuesta oppimiseen liittyen: ”Oppimisen tukeen kuuluvat myös opiskeluhuollon tarjoamat psykososiaaliset tukipalvelut ja konsultaatio. Opiskelijalla on oikeus opiskeluhuollon psykologin ja kuraattorin ohjauskäynteihin opiskelukyvyyn edistämiseksi. Opiskelukykyä heikentäviä haasteita voivat olla esimerkiksi oppimisvaikeus, vaikea elämäntilanne, heikko motivaatio tai muut psykososiaaliset kuormitustekijät. Opetushenkilöstöllä on velvollisuus ohjata opiskelija näihin palveluihin tarpeen havaitessaan ja mahdollisuus konsultoida opiskeluhuollon henkilöstöä pedagogisen tuen järjestämiseksi.”

Lukion oppilaanohjauksen resurssit ovat riittämättömät. Lukiolaiset ja ylioppilaat tarvitsevat lisää ammatinvalinta- ja uraohjausta. Lukion opojen resurssi ja osaaminen eivät silti jatkossakaan riitä ohjaamaan valmistuneita ylioppilaita ja lukion keskeyttäviä. Opinto-ohjaajat ohjaavat opiskelijoita lukiossa lähinnä kurssivalinnoissa ja opintojen hakumenettelyissä. Useimmiten lukion oppilaanohjauksesta puuttuu yhteys ammattien vaatimukseen työelämässä ja koulutuksen jälkeisiin sijoittumismahdollisuuksiin, minkä vuoksi lukiolaiset hakeutuvat ammatinvalinnan ja urasuunnittelun psykologien vastaanotolle te-toimistoihin. Myös nuoren terveydelliset rajoitteet vaativat useimmiten kokonaisvaltaista ohjausprosessia, mikä harvemmin onnistuu oppilaanohjauksen lyhyissä keskusteluissa.

Koulutuksen aikana sekä sen nivelvaiheissa ja keskeyttämistilanteissa tarvitaan myös opiskeluhuollon psykologin, opintopsykologin sekä ammatinvalinnan ja urasuunnittelun psykologin osaamista.

Helsingissä 7.3.2018

Annarilla Ahtola, puheenjohtaja

Suomen Psykologiliitto ry